

Nr 517.

Av herr **Lövgren** i Nyborg, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 165, angående anslag till hospitalsbyggnader. m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 165 till årets riksdag hemställes, att riksdagen måtte under femte huvudtiteln, avdelningen medicinalstaten samt hälso- och sjukvården, under avdelningen sjukvårdsanstalterna, till hospitalbyggnader för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av kronor 3,500,000. Av nämnda anslagsbelopp äro 400,000 kronor avsedda att utgå såsom första anslag för byggande av ett 800 vårdplatser omfattande hospital i Västerbotten för en beräknad kostnad av högst 7,000,000 kronor. Beträffande den del av propositionen, som har avseende på det föreslagna Västerbottenshospitalet, går Kungl. Maj:ts yrkande ut på förläggning av detsamma till i propositionen närmare angivet område av kyrkoherdebostället $\frac{61}{34}$ mtl. krono skatte kyrkobordet nr 1 och komministerboställena tillhopa $\frac{3}{16}$ mtl. krono skatte kyrkobordet nr 2 i Umeå socken.

I anledning härav tillåter jag mig att framhålla följande:

Om behovet av nya vårdplatser åt sinnessjuka och om nödvändigheten av ett nytt hospital med förläggning i Norrland torde knappast några delade meningar råda. Med hänsyn till förläggningen av redan befintliga hospitalsbyggnader i Norrland torde icke heller någon invändning kunna resas mot att det föreslagna nya hospitalet förläggas till Västerbotten. Däremot torde kunna ifrågasättas, huruvida Kungl. Maj:ts förslag beträffande förläggningen inom Västerbotten är det lyckligaste ur olika synpunkter. Det är vid denna sida av saken jag tillåter mig fästa riksdagens uppmärksamhet.

Kungl. Maj:ts förslag om det nya hospitalets förläggning till Backen — c:a fem kilometer från Umeå stad — ansluter sig till medicinalstyrelsens förslag i ärendet. Medicinalstyrelsen har som biträde för utrönandet av lämpligaste förläggningssorten anlitat överinspektören för sinnessjukvården i riket Ernst Göransson och överläkaren vid Strängnäs hospital E. Lauritzen. Statsrådet och chefen för socialdepartementet har funnit motiveringen för denna förläggning övertygande och anslutit sig till densamma. Gent emot detta förtjäna följande synpunkter, enligt mitt förmenande, beaktande.

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 4 saml. 116 häft. (Nr 517—519.) 1

År 1910, då frågan om uppförande av ännu ett hospital tillfölje den svåra bristen på vårdplatser för sinnessjuka och dettas förläggande till ett av våra nordligaste län förelåg till prövning, undersöktes av sakkunniga Sollefteå, Örnsköldsvik, Umeå, Frösön och Vännäs såsom tänkbara förläggningsorter. De särskilt tillkallade sakkunniga funno, att av dessa orter endast Vännäs och Frösön kunde ifrågakomma. I sin utredning på grund av Kungl. Maj:ts uppdrag den 26 juni 1925 har medicinalstyrelsen i huvudsak inskränkt sig till att åberopa vad kommitterade av år 1909 och 1910 haft att anföra beträffande det då planerade hospitalets förläggande till Vännäs lägerplats. Medicinalstyrelsen anför bl. a. följande uttalande av 1909 års kommitterade:

»Sammanfattas vad som här anförts eller i övrigt är känt angående Vännäs lägerplats med hänsyn till dess lämplighet för en hospitalsanläggning, så finner man, att marken redan är statens, att arealen är tillräcklig, att tjänlig byggnadsgrund finnes, att vatten- och avloppsledningar utan svårighet kunna ordnas, att en järnvägsstation ligger helt nära platsen samt att flera redan befintliga byggnader kunna ändras för anstaltens behov, allt således gynnsamma förhållanden. Å andra sidan är läget mycket exponerat för vindar och avståndet från stad stort, varjämte de många utefter en betydlig del av områdets gräns uppförda boningshusen med deras talrika befolkning utgöra ett betänkligt grannskap för ett hospital och skulle nödvändiggöra ovanliga och kostbara åtgärder för patienternas skyddande mot ofog och obehörigt umgänge med främmande.»

Efter nu företagen förnyad undersökning vid Vännäs lägerplats, anför styrelsen ytterligare, att förhållandena i de avseenden, som äro av betydelse för förläggningen av hospitalet, äro oförändrade och tillfogar: »Samhället har anordnat centralanläggningar för vatten och avlopp, av vilka ett hit förlagt hospital, på grund av sin i jämförelse med samhället betydande vattenförbrukning och de vitt gående garantier beträffande vattnets kvalitet, som måste påfordras, dock näppeligen skulle kunna draga avsevärd fördel.

En olägenhet har tillkommit, i det att mark från lägerplatsen upplåtits åt samhället för vattenreservoar med tillhörande ledningar.

Styrelsen, som tillfullo delar de synpunkter, som av de ovan omförmälda kommissionerna tidigare framförts, har därför med hänsyn till de olägenheter, som från sjukvårdssynpunkt och på grund av samhällets relativa litenhet göra sig gällande, ansett sig icke kunna förorda platsen för det ifrågavarande ändamålet.

Därjämte har styrelsen inhämtat, att de militära myndigheterna anse platsen erforderlig för flygvapnets behov.»

En närmare granskning av vad medicinalstyrelsen har haft att anföra torde kunna ge belägg för att mitt yrkande om en förnyad prövning av Vännäs lämplighet såsom förläggningsplats för det nya hospitalet är sakligt motiverad, och en objektiv jämförelse mellan det föreslagna området vid Backen och Vännäs gamla lägerplats kommer helt säkert att utfalla till förmån för Vännäs. Till en början kan anmärkas, att medicinalstyrelsen knappast med fog kan åberopa sig på vad 1909 års kommitterade haft att anföra i saken. Ty deras

undersökning om lämplig hospitalsplats gav vid handen, att Umeå hörde till de undersökta orter, vilka icke kunde komma i fråga, varför kommitterade ansågo — och detta var även departementschefens uppfattning i Kungl. Maj:ts proposition nr 81 till 1910 års riksdag — att »av de ifrågasatta platserna icke några andra böra komma under närmare övervägande än Frösön och Vännäs förra lägerplats». Medicinalstyrelsen har icke anfört några bärande skäl, som tala för att förhållandena sedan 1910 skulle så ha förändrats, att Umeå, som då alls icke ansågs böra komma i fråga, nu skulle vara den enda tänkbara lämpliga platsen. Vidare förtjänar att beaktas, dels att de flesta av medicinalstyrelsen åberopade skälen mot en förläggning av hospitalet till Vännäs med än större styrka kunna anföras gent emot den av medicinalstyrelsen och Kungl. Maj:t föreslagna förläggningsplatsen invid Umeå, dels också att det enda skäl, som medicinalstyrelsen haft att foga till vad 1909 och 1910 års kommitterade anfört, numera är — såsom också framgår av kungl. propositionen, ehuru detta icke synes ha vunnit det beaktande sakens vikt påkallar — undanröjt. Uti en till Kungl. Maj:t den 25 april 1927 ingiven skrivelse har av Vännäs kommun och Vännäs municipalsamhälle utsedda kommitterade bland annat anfört, att av medicinalstyrelsen åsyftad å det eventuella hospitalsområdet vid Vännäs nu befintlig vattenreservoar kunde, därest så skulle vara oundgängligen nödvändigt, flyttas eller ock överlåtas å hospitalet för att enbart användas för hospitalets behov. Samhället har förbundit sig att vidtaga de förändringar i anläggningen, som kunna bliva behövlige för hospitalsanläggningens tillhandahållande med vatten och avlopp. Därmed bortfaller sålunda till största delen den höga kostnad, som vid 1910 års utredning ansågs förbunden med denna anläggning, en kostnad som uti den nu föreliggande propositionen upptagits till ett belopp av 900,000 kronor. Därmed försvinner också det enda skäl — utöver det att Vännäs lägerplats anses nödvändig för flygvapnets behov, varom några synpunkter senare skola anföras — som medicinalstyrelsen anfört utöver vad 1909 och 1910 års kommitterade haft att andraga, och kvar står då allenast att pröva, huruvida de nackdelar, som dessa kommitterade anfört gent emot Vännäs-förläggningen, icke äro tillfinnandes vid en förläggning av hospitalet till Backen invid Umeå.

Uti Kungl. Maj:ts proposition sid. 180 anföres angående Backenområdet att: »Den lämpligaste byggnadsplatsen för huvudkomplexen är belägen i den relativt raka, omkring 400 meter långa södra skogsgränsen väster om ett här, ungefär vid områdets mitt beläget, ganska vidsträckt och djupt grustag.

Platsen ligger ovanför den tidigare omnämnda tvärgående sänkan och några meter högre än terrängen öster om grustaget. Utsikten därifrån över den närmaste, tätt bebyggda trakten med bakgrund av skogklädda höjder å södra älvstranden är vacker och omväxlande. Vindskydd erhålles icke i avsevärd mån genom höjningar i den omgivande terrängen, men väl genom skogen, som är ganska tät och högvuxen.

Markgrunden består av grövre och finare grus samt är så gott som stenfri och lätt att dränera.»

Det förefaller, som om medicinalstyrelsen hade uppbyggt sin argumentering

för en förläggning till Backenområdet på ovannämnda grundval, betecknad som alternativ A. Men i samma skrivelse av den 4 mars 1927 anför medicinalstyrelsen vidare att: »Det har emellertid vid de grundundersökningar, som under förslaget utarbetande pågått, visat sig, att de södra och västra delarna av denna plats för huvudkomplexet erbjuda mindre god byggnadsgrund än marken närmast åt öster och norr. Genom en förflyttning av komplexet mot nordost skulle därför vinnas förmånligare grundläggningsförhållanden. En sådan förskjutning skulle, enligt vad vid gjorda undersökningar framgått, kunna ske utan väsentlig ändring av byggnadernas inbördes läge och placering med hänsyn till väderstreck och utan andra olägenheter beträffande själva byggnaderna än den, att administrationshuset, som i alternativ A förlagts å en sluttning, skulle komma på plan mark, varigenom belysningen i källarvåningen blir sämre. Att anstalten genom en dylik förskjutning avlägsnas från skogsbrynet, innebär däremot en avgjord nackdel. Ernåendet av bättre byggnadsgrund och den besparing i kostnaden för byggnader och dränering, som därmed vinnas, av Westman beräknad till 60,000 kronor, har emellertid föranlett styrelsen att såsom alternativ B upptaga en ändrad förläggningsplan med iakttagande av förberörda förskjutning av huvudkomplexet och därav betingade ändringar i administrationshuset samt omplaceringar beträffande några mindre byggnader utanför huvudkomplexet. Westman har emellertid anfört, bl. a., att den i alternativ B angivna förläggningen icke syntes böra anses fullt slutgiltig. En fortsatt undersökning av markens höjd- och grundförhållanden m. m. kunde medföra en del justeringar i förläggningen, dels i dess helhet, dels för vissa byggnader. Emellertid torde anstalten icke böra skjutas avsevärt längre in i skogen, för att kontakten med det livligare landskapet söderut ej helt måtte förloras och anstalten få ett alltför avskilt och dystert läge. Grundförhållandena torde ej heller inbjuda till en längre inskjutning i terrängen.»

Således går den »vackra» och »omväxlande» utsikten åt söder förlorad genom nödtvånget att slopa alternativ A, och utsikten i norr, öster och väster är stängd av skog. Kontakten med det »livligare landskapet» söderut torde för patienternas vidkommande bliva tämligen klen på grund därav att huvudbyggnaderna äro planerade i syd och nord. Det blir följaktligen endast de södra gavelfönstren i de övre våningarna som erhålla någon utsikt. Härtill kommer, såsom framgår av det ovan anförda, att man ännu icke är säker på att grunden under alternativ B är sådan att den icke påkallar förskjutningar.

Att Backenområdet icke erbjuder de *fördelar*, som av 1909 års kommitterade anförts till Vännäs förmån, nämligen: »att marken redan är statens, att arealen är tillräcklig, att tjänlig byggnadsgrund finnes, att vatten- och avloppsledningar utan svårighet kunna ordnas, att en järnvägsstation ligger helt nära platsen samt att flera redan befintliga byggnader kunna ändras för anstaltens behov», allt således gynnsamma förhållanden, är uppenbart. Att alla de nackdelar, som av medicinalstyrelsen anföras emot en förläggning till Vännäs, med än större styrka kunna andragas gentemot det föreslagna Backenområdet torde framgå av följande:

Gentemot en förläggning av hospitalet till Vännäs har medicinalstyrelsen åberopat 1909 års kommitterades uttalande, att de »många utefter en betydlig del av områdets gräns uppförda boningshusen med deras talrika befolkning utgöra ett betänkligt grannskap för ett hospital och skulle nödvändiggöra ovanliga och kostbara åtgärder för patienternas skyddande mot ofog och obehörigt umgänge med främmande». Enligt vad jag vid besök på ort och ställe kunnat övertyga mig om, besväras endast södra gränsen å Vännäsområdet av någon bebyggelse. Denna, som uteslutande ligger på andra sidan av den väg, som utgör områdets södra gräns, kan icke sägas vara tät, än mindre livlig, beroende på det förhållandet, att denna väg numera avlösts av en väg till Marahällans färjställe över Ume älv i en helt annan riktning, så att vägen numera utgör blott några små byars förbindelse med samhället. Dessutom sker samhällets bebyggelse icke mer åt detta håll, utan drager sig alltmera åt andra sidan järnvägen. Verkliga förhållandet är, att Vännäs lägerplats har ett fridfullt och isolerat läge, vare sig man förlägger huvudbyggnaden till den plats där kaserterna tidigare lågo eller man förlägger densamma till den längre bort belägna skjutbanan.

Vad däremot det föreslagna Backenområdet beträffar finner man vid ett besök på ort och ställe, att området i betydligt större omfattning än Vännäsområdet besväras av bebyggelse och starkt trafikerade vägar. Å Backenområdets södra sida går en landsväg, som utgör infartsled till Umeå stad för hela inlandet. Denna väg är synnerligt starkt trafikerad bl. a. av bussar i regelbunden trafik. Längs efter områdets södra gräns och inom området finnes ett tiotal gårdar, vars innehavare i några fall hade rätt att kvarbo på livstid. På andra sidan landsvägen är bebyggelsen minst lika stark som vid Vännäs, och det råder icke något tvivel om att hospitalet där kommer att tilldraga sig största möjliga opåkallade intresse. Den oskyddade södra gränsen, enbart den, är 1,200 meter lång, och här lär det nog icke kunna undvikas att avgränsa området genom höga plank o. dyl. Men ur sjukvårdssynpunkt har sådant utdömts av sakkunniga. 1910 års kommitté framhöll bland annat följande synpunkter, som förtjäna beaktande.

»För att läget skall motsvara anstaltens ändamål att vara en fristad för sjuka människor, bör det även äga en sådan isolering, att de sjukas trygghet och lugn icke utsättes för någon fara genom yttre störande inflytelser från en kringboende befolkning. En naturlig isolering är därför givetvis att föredraga framför varje annan genom inhägnader, höga plank, häckar m. m. åstadkommen skyddsanordning. Endast den naturliga isoleringen är, såsom erfarenheten visar, av den effektiva art, att anstaltslivet får gå sin gång, utan att störas av obehöriga personers tvivelaktiga intressen, nyfikenhet m. m. — Att en vacker natur i ej ringa grad förhöjer en anstalts värde som kur- och vårdanstalt för sinnessjuka, är dessutom ett allmänt erkänt förhållande, som av kommissionen beaktats.»

Allt vad kommissionen har haft att anföra, *talat mot en förläggning till Backen invid Umeå*. De av kommissionen utdömda planken lära icke kunna undgås, och vad beträffar områdets naturskönhet torde man tryggt våga påstå-

endet, att detsamma med sin anspråkslösa barrskog icke fyller de mest elementära kraven i detta avseende. Annorlunda ställer det sig, om man granskar Vännäslägrets lämplighet ur samma synpunkter. En av Vännäs köping utsedd kommitté, med uppdrag att för statsmakterna framföra de skäl, som talade för hospitalets förläggande till Vännäs, har beträffande denna sida av saken anfört bl. a. följande:

»Att Vännäs lägerplats är naturskönt belägen och tillräcklig i utrymmesavseende har av samtliga kommissioner påpekats. Däremot torde de uppgifter, man möter, att den ligger öppen för alla vindar, icke vara riktig. Byggnadsplatsen sluttar huvudsakligen i sydlig riktning och skyddas i norr av ett skogsbälte, som inramar såväl vattentornet som manskaps- och officersbyggnaderna på ett sådant sätt, att dessa senare icke äro synliga från samhället. Vattentornet, som kröner höjden och ligger på en höjd av 125 meter över havet (järnvägsstationen 89 meter), är likaledes till största delen inhöljt i löv- och barrskogen. Vi kunna således icke finna annat än, att antingen måste den nu rikliga vegetationen för 20 år sedan ha varit betydligt mindre, eller också är påståendet om avsaknaden av skydd för nordliga vindar betydligt överdrivet.

Vi kunna icke underlåta att påpeka den ytterst anspråkslösa barrskog, såväl till kvalitet som kvantitet, som enligt kungl. medicinalstyrelsens mening skall utgöra ett bättre skydd vid Backen, där den dessutom måste komma att delvis borthuggas för byggnadernas placering.

Angående tillgången till gynnsam jordmån skulle förtjäna att anföras, att Vännäs lägerjord trots den för staten mindre hedrande trettioåriga vanhävd, vilken påpekas i en 1927 antagen resolution, ingiven till herr socialministern, givit årlig avkastning av självväxt grässkörd och synnerligen väl skulle lämpa sig för anordnandet av de trädgårdsanläggningar, vilka för vissa patienters sysselsättande ansetts nödiga. I denna av gammalt odlade jord skulle nyplanteringar med stor lätthet kunna verkställas, för att tillförsäkra anstalten naturliga begränsningar, där sådana anses behövliga. Till jämförelse må tjäna det förhållandet, att jordmånen å Backen säges i medicinalstyrelsens utredning 'bestå av grövre och finare grus', vilket med all sannolikhet torde vara mindre lämpat för trädgårdsanläggningar och dessutom lämnar mindre möjlighet till nyplanteringar å de långa sträckor, som där sakna all naturlig begränsning.»

Till vad här anförts till förmån för en förläggning av hospitalet i Vännäs kan med hänsyn till medicinalstyrelsens framhållande av samhällets relativa litenhet tilläggas, att — på vilket också Kungl. Maj:ts uppmärksamhet blivit fäst — Vännäs numera är en köping med c:a 1,800 invånare och som sådan kan bjuda på de flesta bekvämligheter, som finnas i en småstad. Vad som fattas i detta avseende, är väl egentligen någon undervisningsanstalt utöver den egentliga folkskolan samt apotek, vilket sistnämnda dock numera beslutats och av medicinalstyrelsen tillstyrkts. Ett förläggande av hospitalet till Vännäs kommer dock endast att påskynda lösningen av köpingens skolfråga, och detta är enligt min mening ett synnerligt starkt skäl till förmån för en förläggning till Vännäs. Befolkningen i denna relativt folkrika trakt blir nu

hårt beskattad till förmån för stadssamhällena, så snart den vill ge sina barn någon skolundervisning utöver den vanliga folkskolan. Ja, det artar sig snart dithän, att en stor del av befolkningen i stadssamhällena lever på att mottaga inackorderingar av elever från landsbygden. Med det anförda torde kunna förstås, att man icke längre med fog kan åberopa vad 1809 års kommitterade anför om det stora avståndet till stad, ty i och med samhällets utveckling till köping med en småstads allra flesta fördelar elimineras ju de skäl, som tala för närbelägenheten av en stad.

Till allt detta kommer en synpunkt, som enligt förmenande bör tillmätas en avgörande betydelse, när den lägges till vad här redan anförts: *den ekonomiska*. Man kan här väsentligen lämna åsido, att staten redan är ägare av marken å Vännäslägrät medan däremot å Backenområdet mark först måste förvärfvas för ändamålet, alldenstund, såsom framgår av den kungl. propositionen, vederbörande kommun åtagit sig att sörja för de mest betydande kostnader, som äro förbundna med markförvärvet. Kvar står dock, att hospitalet vid en förläggning till Backenområdet får ett läge, som ur kommunikationssynpunkt knappast kan anses vara fördelaktigt. Att detta kommer att återverka i form av onödigt ökade kostnader såväl under byggnadstiden som allt framgent såväl i fråga om transporten av sjuka som när det gäller anstaltens driftkostnader torde knappast kunna bestridas. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle det nya hospitalet komma att ligga ungefär en halv mil från Umeå stad. Till hospitalet måste all transport — där den icke kan ske landsvägen — företagas via Umeå järnvägsstation. Anknytningen till Umeå station är tänkt genom sammanbindning med ett redan befintligt stickspar till ett grustag, som använts av statens järnvägar. Kostnaderna härför ha beräknats till 43,000 kronor. Statens järnvägar komma, enligt de uppgifter Vännäs köpings kommitterade inhämtat, att för utsättande av vagn längs detta spår debitera kronor 2.70 per kilometer, vilket kommer att medföra en transportkostnad på omkring 20 kronor per vagn, oavsett växlingsavgifter. Varje vagn byggnadsmaterial under byggnadstiden och alla de förnödenheter hospitalet för sin drift i fortsättningen blir nödgat att taga per järnväg kommer således att fördyras med detta belopp.

Vad enahanda förhållande kommer att betyda i fråga om de sjukas transport från och till anstalten torde ligga i öppen dager. Man bör nämligen beakta, att Umeå ligger vid en bibana. Förbindelsen till stambanan sker över Vännäs. Detta medför, att varje sinnessjuk, som från någotdera hållet skall forslas in till det nya hospitalet, måste vara med om två tågbyten av pinsam karaktär, ett i Vännäs och ett i Umeå. Vad detta betyder för de sjukas vidkommande, torde vara uppenbart åtminstone för envar, som varit i tillfälle att bevittna, med vilken nyfikenhet dessa olyckliga sjuka beskådas, när de å stationerna föras fram och åter på perrongen i väntan på tågombyte, ofta belagda med handbojor.

Den här omnämnda olägenheten, som därjämte ur ekonomiska synpunkter är ofördelaktig, kan utan vidare bortelimineras, om hospitalet förlägges till Vännäs. Där behöver man endast ordna ett cirka 500 meter långt stickspar från järnvägsstationen, och kostnaderna härför torde icke komma att uppgå till mer än fjärdedelen av kostnaderna för det oundgängliga sticksparret från Umeå till

Backenområdet; driftkostnaderna torde stanna vid en tiondel. Allt detta innebär, utöver den direkta ekonomiska besparingen, att transporten egentligen är avslutad i och med tågets ankomst till Vännäs station, varifrån den sjuke snabbt kan överföras till hospitalet.

Av vad jag här anfört framgår, att jag finner det av Kungl. Maj:t föreslagna förläggningsområdet för det nya hospitalsområdet vara mindre väl lämpat för ändamålet än Vännäs gamla lägerplats, som i olika avseenden bjuder på uppenbara fördelar. Den omständigheten, att flygstyrelsen anser området nödvändigt som mellanlandningsfält — vilket av medicinalstyrelsen åberopas — torde knappast få lägga hinder i vägen för hospitalets förläggande till Vännäs, *när i övrigt så många skäl — inte minst ekonomiska och kommunikationshänsyn — tala härför*. Här gäller det enligt min mening att pröva, huruvida icke Vännäs gamla läger får en ur ekonomiska och andra synpunkter mera försvarbar användning i händelse det tages i bruk för ett hospital än om det användes som mellanlandningsfält vid flygningar från norr till söder och vice versa. Redan inom 1925 års försvarsutskott fanns det medlemmar av riksdagen, som ansågo, att Vännäslägrets utnyttjande enbart för nämnda flygmilitära ändamål icke kunde anses ekonomiskt försvarbart. Utskottet ville dock icke för sin del påyrka en ändring i Kungl. Maj:ts förslag beträffande områdets användande som mellanlandningsfält, men det ansåg hinder icke böra möta för en prövning från Kungl. Maj:ts sida om annan lämplig plats, därest detta skulle befinnas påkallat. Vid denna tidpunkt var hospitalsfrågan icke aktuell. Enligt mitt förmenande utgöra de starka skälen för Vännäslägrets i anspråkstagande till område för ett nytt hospital en sådan förutsättning för ny prövning, varom 1925 års försvarsutskott talat. Vill man emellertid förlägga hospitalet till den del av Vännäslägre, som tidigare använts som skjutbana, så förefaller det, som om en flyttning av landningsfältet icke skulle behöva ske, enär hospitalet vid en sådan förläggning finge ett tillräckligt isolerat läge. Vill man emellertid förflytta mellanlandningsplatsen, så torde en tillfredsställande sådan vara att finna i Umeå, där två regementen äro förlagda.

Summerar jag ned argumenten för och emot de båda platserna Backen och Vännäs, kommer jag till det resultatet:

att Backen har fördelen av närhet till stad, men denna fördel är tämligen tvivelaktig ur personalens synpunkt därför, att varje resa in till staden kommer att dra en kostnad tur och retur av 1 krona, och vad detta betyder för t. ex. familjer med ett eller flera barn, som skola erhålla undervisning vid läroverken i staden, är uppenbart;

att Backenområdets grundförhållanden ännu icke äro fullt klarlagda, men att den del av området, som medicinalstyrelsen från början ansåg som lämpligast, redan visat sig odugligt på grund av mindervärdiga grundförhållanden;

att Backenområdet får en starkt trafikerad väg utefter sin 1,200 meter långa sydgräns samt för lång tid framåt ett flertal privata bostadshus inom området;

att vid transporter av sjuka till Backen man får ett tågombyte i Vännäs,

som måste bliva av pinsam karaktär, då tåguppehållen alltid dra en tid av minst 20 minuter, men ofta ända till 1 timme;

att med en förläggning enligt det propositionen skisserade alternativ B hospitalet på tre sidor blir omgivet av skog, så att den enda fria utsikten blir mot söder, och denna får tämligen ringa värde, då endast huvudbyggnadernas gavelfönster komma att vetta ditåt;

att slutligen kostnaderna för avlopp måste bliva stort på grund av terrängförhållandena.

Vännäsområdet erbjuder fördelen av närhet till järnvägsstation, högt och naturskönt läge, god byggnadsgrund, utmärkt terräng för anordnande av avlopp, vattenförsörjningen redan ordnad genom Vännäs köpings erbjudande att ställa köpingens nuvarande vattentorn till förfogande, av staten ägda bostäder lämpliga för personalens behov inom området, ypperlig jordmån väl lämpad för trädgårdsanläggning och produktion av rotfrukter m. m. för anstaltens behov, samt slutligen billigare transporter för materialier och förnödigheter för anstaltens behov.

På grund av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 165 till 1928 års riksdag måtte, evad propositionen avser uppförandet av ett hospital i Västerbotten, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förnyad och mera allsidig prövning rörande lämpligheten av att förlägga det nya hospitalet till Vännäs gamla lägerplats och därvid med hänsyn till önskvärdheten av att snabbt häva bristen på vårdplatser för sinnessjuka, anhålla att Kungl. Maj:t måtte förelägga 1929 års riksdag förslag i ärendet och därvid för ändamålet äska ett så mycket större belopp, att arbetena på hospitalet kunna, därest riksdagen bifaller förslaget, drivas så att det planerade hospitalet kan vara färdigt att tagas i bruk vid samma tidpunkt som Kungl. Maj:t nu avsett, varigenom den nu begärda utredningen realiter icke komme att försinka frågans lösning.

Stockholm den 10 april 1928.

O. W. Lövgren
i Nyborg.

